

Agrárgazdasági Figyelő
(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

MEGJELENIK NEGYEDÉVENTE
AZ
AGRÁRGAZDASÁGI KUTATÓ INTÉZET
STATISZTIKAI OSZTÁLYÁNAK
GONDOZÁSÁBAN

Agrárgazdasági Figyelő

I. évfolyam 3. szám

2009. október 20.

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Főigazgató: Dr. Udovecz Gábor
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-3060

Fax: (06 1) 217-7037

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő:

Bojtárné Lukácsik Mónika

lukacsikm@aki.gov.hu

Közreműködött:

Agrárpiaci Kutatások Osztálya

Pénzügypolitikai Osztály

Piaci Információs Osztály

Vállalkozáselemzési Osztály

Statisztikai Osztály

Tartalomjegyzék

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi. 3

A mezőgazdasági vállalkozások 2008. évi
eredményei.....3

Betakarítási munkák.....4

Hazai vágóhidak termelése.....5

Termelői és feldolgozói értékesítési árak.....6

Kiskereskedelem.....11

Külkereskedelem.....11

A műtrágya értékesítés alakulása 2009. I.
félévében.....13

II. Mi történt az agrárgazdaságban?.....15

III. Szemelvények az AKI kiadványaiból.....19

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok.....21

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

A mezőgazdasági vállalkozások 2008. évi eredményei

Az elemzéshez a Tesztüzemi Információs Rendszer 2008. évi adatait használtuk fel. A tesztüzemi rendszerben az adatgyűjtés 1954 üzemet fog át. Az így kapott minta 87 ezer 2 európai méretegység (EUME) feletti mezőgazdasági vállalkozást reprezentál. A **vizsgált 87 ezer gazdaság** az összes [Gazdaságszerkezeti Összeírás (GSZÖ) által regisztrált] gazdaság által használt földterület 93%-át művelte, illetve az összes Standard Fedezeti Hozzájárulás (SFH) 90%-át állította elő.

A gazdaságok átlagos mezőgazdasági területe 50,4 hektár, ökonómiai méretük 21,3 EUME volt. Egy gazdaság átlagosan 1,8 főt foglalkoztatott. Országos szinten tekintve az árutermelő egyéni gazdaságok az összes nettó hozzáadott érték 37%-át, a társas vállalkozások pedig a 63%-át állították elő.

A **mezőgazdasági termelők 2008-ban** az előző **kiemelkedő** évet is meghaladó **jövedelmet értek el**, így a mezőgazdaságban immár ötödik éve folyamatosan emelkedik a jövedelmezőség. Az egy hektárra jutó **árbevételek 18, a költségek pedig 19 százalékkal emelkedtek**, ezáltal a **növekvő támogatások is a jövedelmet gyarapították**. Ennek eredményeként a **nettó hozzáadott érték 25%-kal lett magasabb az előző évinél**. Míg az egyéni gazdaságok adózás előtti eredménye csupán kis mértékben, 2%-kal emelkedett, addig a társas gazdaságok esetében a növekedés mértéke várakozáson felüli volt, 58%-kal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A társas vállalkozások eredményének egy részét nem tudták készpénzre váltani, hanem a gabonakészletekben jelent meg. A búzakészletek két és félszeresére nőttek, a kukoricakészletek pedig majdnem megduplázódtak.

A társas vállalkozások nagyobb gabona és olajosmag mennyiséget tudtak tárolni, kevésbé érintették őket az áringadozások, és összességében az egyénieknél magasabb áron értékesítettek.

Az évek óta veszteséges **sertés- és baromfitartó gazdaságok** bruttó termelési értéke 16%-kal emelkedett, míg üzemi költségeik csak 12%-kal nőttek, így az egy EUME-re jutó **nettó hozzáadott érték 2,2-szeresen haladta meg az egy évvel korábbi értéket**. Annak ellenére, hogy a 2009-ben kiteljesedő nehézségek a tejtermelő ágazatban már 2008 második felében megindultak, összességében a tömegetkarmány-fogyasztó állatokat tartó gazdaságok is jó évet zártak, vagyis egy EUME-re jutó nettó hozzáadott értékük 16%-kal emelkedett. Habár az árunövény-termesztő gazdaságok jövedelempozíciója változott a legkisebb mértékben, az évek óta tartó jövedelememelkedés 2008-ban tovább folytatódott, így az egy hektárra jutó nettó hozzáadott értékük 8,5%-kal növekedett. Jó évet zártak az ültetvényes, illetve a kertészeti üzemek is. Előbbiek esetében a hozzáadott érték növekedése 74%-os volt, utóbbiak esetében pedig a 2007-es alacsony bázisérték megduplázódtott.

Az egy hektárra jutó jövedelmeket Európai Uniói összehasonlításban vizsgálva megállapítható, hogy a magyar üzemek az átlag 61%-át érik el.

A beruházások a tavalyi évhez hasonlóan tovább növekedtek (21%-kal), ami a gépek, technológiai berendezések fejlesztésével van összefüggésben. Az ingatlan beruházások stagnáltak.

A földárak növekedése 2008-ban az inflációt kis mértékben meghaladta (7%). Egy hektár szántóterület piaci ára átlagosan 439 ezer Ft volt. A földbérleti díjak pedig 12%-kal növekedtek.

Betakarítási munkák

Az operatív jelentések alapján a mezőgazdasági termelést meghatározó szántóterület 4,5 millió hektárt tesz ki, amely az ország területének 48, a mezőgazdasági területnek 77 százalékát jelenti. Kalászos gabonából a 2008. évinél 3%-kal nagyobb területről, 6 millió tonna termést takarítottak be, amely az előző évinél 22%-kal kevesebb mennyiséget jelent. A búza (tavaszi és őszi) 66,5 %-os szántóföldi területi részesedésével és a 1.133 ezer hektár betakarítható területével továbbra is a legfontosabb kalászos növényünknek számít. Az idén 4,3 millió tonna termett, mely az előző év azonos időszakától mintegy 21%-kal elmarad. Az országos idei termésátlag 3,8 t/ha, ami az elmúlt 5 év átlagos termés mennyiségénél 15%-kal kevesebb. Az őszi árpa betakarítását 196 ezer hektáron, 705 ezer tonna termés mennyiséggel fejezték be. A beérkezett adatok alapján az országos termésátlag 3,6 tonna/ha. A tavaszi árpát 125 ezer hektár területen, 2,6 t/ha termésátlaggal aratták le. A rozs betakarítása – a tavalyi évhez közel azonos – 41 ezer hektár területről történt, az idei termésátlag 1,9 t/ha, ami a tavalyi évtől mind termésmennyiségben, mind termésátlagban 30%-kal elmarad. A tritikálé 129 ezer hektár területének termésátlag 3 t/ha. A zab a 2008. évihez hasonló nagyságú, 55 ezer hektár területéről 120 ezer tonna termést adott, 2,2 t/ha termésátlaggal. A káposzta repce betakarítható területe 4%-kal meghaladta a 2008. évit. Akkor 663 ezer tonnát, most 561 ezer tonna termést arattak le 2,1 t/ha termésátlaggal.

Betakarítási helyzetkép 2009. augusztus 10-i és október 5-i állapot szerint

Növényfaj	Betakarítható terület (ha)	Betakarított terület (ha)	Betakarított terület (%)	Termésátlag (kg/ha)	Összes termés (tonna)
Őszi búza	1 126 322	1 121 799	99,6	3 835	4 302 475
Rozs	41 178	41 132	99,9	1 867	76 788
Őszi árpa	196 115	195 950	99,9	3 600	705 456
Tavaszi árpa	125 861	125 131	99,4	2 568	321 389
Triticale	128 983	127 933	99,2	2 969	379 815
Zab	55 215	54 686	99,0	2 201	120 343
Napraforgó*	21 169	20 309	95,9	24 654	500 704
Kukorica*	1 166 556	474 530	40,7	6 358	3 017 267
Kukorica, év végi várható	1 166 556	1 166 556	100,0	6 524	7 610 828
Burgonya*	21 169	20 309	95,9	24 654	500 704
Káposztarepce	262 505	261 575	99,6	2 144	560 920
Magborsó	17 699	17 659	99,8	1 625	28 702
Lucernaszéna	108 044	108 312	100,2	3 980	431 068

* október 5-i állapot

Forrás: AKI, MGSZH

Hazai vágóhidak termelése

A vágóhidakon **2009. I. félévében 61 620 darab szarvasmarhát vágtak le, ami kismértékű csökkenés** 2008. I. félévhez képest. A külkereskedelem öt havi adatai az élőmarha export 1%-os növekedését és az import 28%-os növekedését mutatják, így vélhetően a hazai termelés csökkent. Ezzel párhuzamosan a szarvasmarha összlétszám egy év alatt 4 ezer darabbal, 703 ezer darabra nőtt. A szarvasmarha fajon belül legnagyobb volument adó tehenek vágási darabszáma jelentősebben, 6%-kal emelkedett, hasonlóan nőtt az élő- és vágósúlyuk is.

Vágósertésből 2009. I. félévben 2 millió 83 ezer darabot vágtak, vagyis 7%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az élősértés-kivitel kismértékben csökkent 2009. év első öt hónapjában, élősúlyban 5%-kal, az import eközben 7%-kal nőtt. A sertéslétszám 2009 júniusában 3 181 ezer darab volt, ami több mint 500 ezer darabbal kevesebb, mint egy évvel korábban. Rövidtávon a termelés további csökkenésére lehet számítani.

A bejelentett **juhvágások** csökkenése megállt, míg tavaly júniusig 4 499 darabot, addig idén 4 748 darabot jelentettek, ami 5,5%-os növekedést mutat. Bárányból az előző év hasonló időszakához képest azonos mennyiségű volt a vágás, csak az átlagsúlyuk volt több 11,8%-kal.

Élőállat vágások alakulása

Megnevezés	2009. I-VI. hó			2009. I. félév/2008. I. félév		
	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna	darab	élősúly	vágósúly
				változás, %		
Szarvasmarha összesen	61 620	31 936	16 370	96,0	97,5	96,5
Sertés összesen	2 083 463	235 793	190 520	93,1	92,8	93,1
-ebből: anyakoca	14 570	3 292	2 715	-	-	-
Juh összesen	4 748	168	84	105,5	115,7	109,1
Ló összesen	129	55	32	444,8	393,5	430,7
Vágóbaromfi összesen	68 934 563	219 233	172 909	99,8	98,5	97,5
-ebből: csirke	53 167 415	117 113	91 924	98,6	101,7	100,5
liba	2 217 819	14 268	11 037	103,4	102,0	98,7
kacsa	9 029 834	30 144	23 873	122,6	117,0	115,9
pulyka	4 300 525	57 077	45 590	82,6	85,5	85,6
Nyúl összesen	938 869	2 365	1 331	82,0	80,8	83,8

Forrás: AKI

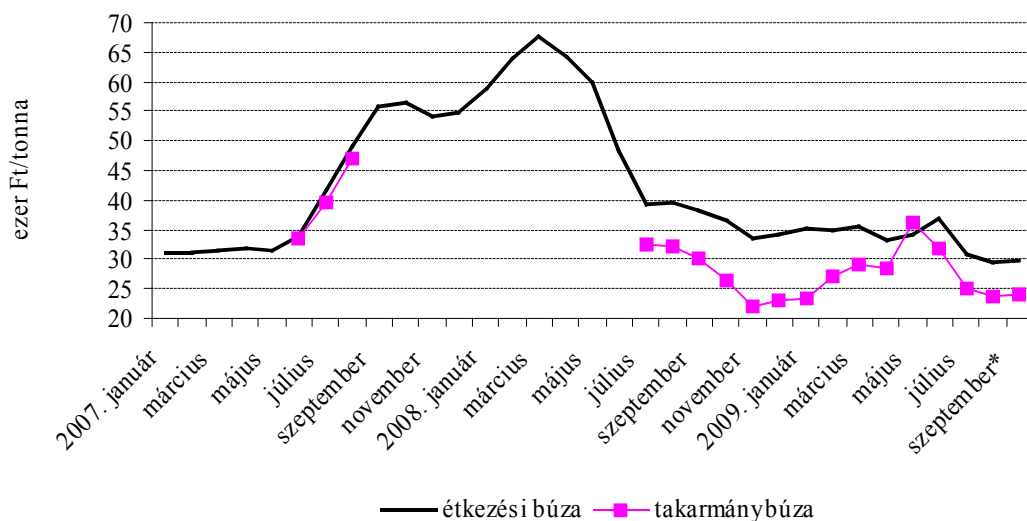
A **baromfivágás** 2009. I. félévben 69 millió darab volt, ami 2008. azonos időszakához képest kissé, 111 ezer darabbal csökkent. Mérséklődött a vágócsirke darabszáma, 53 millióra, ami 777 ezer darabbal, 1,4%-kal kevesebb, mint az előző év felében. Visszaesett a vágótyúk és kakas darabszáma, 167 ezerrel 43,3%-kal. Ugyancsak kevesebb lett a pulykavágás, 904 ezer darabbal, ami 17,4%-os csökkenést jelent. A többi baromfiféle vágása növekedett: a libaé kismértékben, 72 ezerrel (3,4%), a kacsaé jelentősebben, 1,7 millióval (22,6%).

Termelői és feldolgozói értékesítési árak

A harmadik negyedévben folytatódott a fontosabb mezőgazdasági termékek termelői árának csökkenése. A vágósertés termelői ára az idén első alkalommal augusztusban maradt el az egy évvel korábbtól. A sertésállomány csökkenése miatt jelenleg minden negyedik vágásra kerülő sertés importból származik.

Az előző évinél kisebb termés ellenére az étkezési és a takarmánybúza szezonális jellegű árcsökkenése a vártnál nagyobb volt. Ennek hátterében a kínálat növekedése és a bőséges európai kibocsátás mellett a visszafogott kereslet áll. A hazai feldolgozók nehezebben jutnak hitelhez és nem áll rendelkezésükre elegendő forrás készleteik feltöltéséhez. A folyamatos, kisebb tételek beszerzése a jellemzőbb, ami nyomást gyakorol az árakra.

Az étkezési és a takarmánybúza termelői ára

* előzetes adat.

Forrás: AKI PÁIR

A harmadik negyedévben a zöldség- és gyümölcsfélék termelői árát elsősorban a kínálat alakulása határozta meg. A vöröshagyma, a burgonya és a görögdinnye termelői ára magasabb volt a 2008. évinél, mivel a kisebb vetésterület és az aszály miatt csökkent a kibocsátás. A vöröshagyma árának növekedését segítette az import nagykereskedelmi árak emelkedése is. A gömb paradicsom és a TV paprika ára ugyanakkor csökkent a nagyobb kínálat következtében.

A gyümölcsfélék termelői ára mérséklődött a vizsgált időszakban. Az idén júliusban még párhuzamosan volt jelen a tárolási alma és az idei érésű nyári fajták – az előző évinél alacsonyabb áron –, míg 2008-ban a tárolási almakészlet már júniusban kimerült. A kajszibarack termelői ára 8%-kal, a szilváié 3%-kal maradt el az előző évitől. Az őszibarack 25%-kal alacsonyabb termelői ára az idei évi kedvezőbb kínálatot jelzi.

A zöldség- és gyümölcsfélék termelői ára a varsói nagybani piacon a legalacsonyabb és többnyire a bécsi piacon a legmagasabb. Kivétel ez alól a **vörös káposzta**, a **körte** és a **burgonya**, amelyek a **budapesti nagybani piacon voltak a legdrágábbak a vizsgált időszakban**.

A megfigyelt élelmiszerek fogyasztói ára (ÁFA nélkül) általában alacsonyabb a Tesco budapesti üzletében, mint az Egyesült Királyságban. A vaját és az **almát** viszont **Budapesten kínálták magasabb áron**.

A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	2009					
		Ár			Változás (az előző év azonos időszaka = 100%)		
		július	augusz- tus	szeptem- ber*	július	augusz- tus	szeptem- ber*
Étkezési búza	Ft/tonna	30 647,5	29 587,1	29 910,5	78,2	74,7	78,1
Takarmánykukorica	Ft/tonna	34 259,7	31 518,2	23 373,3	76,2	88,9	91,5
Napraforgómag (ipari)	Ft/tonna	68 125,8	62 965,9	59 716,4	75,4	67,9	68,4
Vágósertés (valamennyi kategória)	Ft/kg hasított meleg súly	422,5	400,8	395,8	110,1	99,3	97,9
Vágócsirke	Ft/kg élősúly	222,5	222,1	222,9	91,7	93,7	97,0
Nyers tehéntej	Ft/kg	54,9	55,3	–	71,6	73,5	–

*Előzetes adat.
Forrás: AKI PÁIR

Néhány termék feldolgozó értékesítési ára

Megnevezés	Mértékegység	2009					
		Ár			Változás (az előző év azonos időszaka = 100%)		
		július	augusz- tus	szeptem- ber*	július	augusz- tus	szeptem- ber*
Finomliszt	Ft/kg	64,5	62,8	61,3	78,1	80,4	81,1
Napraforgóolaj, palackozott	Ft/liter	237,6	231,3	233,3	67,4	64,6	67,8
Sertés comb, csont nélkül	Ft/kg	770,7	759,7	755,7	94,0	92,9	93,8
Friss csirke egészben, 65%- os	Ft/kg	497,0	498,0	493,4	95,4	96,4	98,2
Étkezési tojás	Ft/db	18,1	18,2	18,3	112,3	112,3	113,3
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	Ft/liter	111,7	110,3	110,5	87,3	86,1	86,2
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	Ft/liter	126,0	123,9	123,6	87,8	84,5	84,6
Érlelt félkemény sajt	Ft/kg	773,1	773,1	800,5	72,7	78,7	80,3

*Előzetes adat

Forrás: AKI PÁIR

Néhány belföldi termesztésű zöldség- és gyümölcsfaj termelői ára a
Budapesti Nagybani Piacon

Megnevezés	2009					
	Ár (Ft/kg)			Változás (az előző év azonos időszaka = 100%)		
	július	augusztus	szeptember	július	augusztus	szeptember
Alma	153,9	125,5	95,3	90,1	81,0	80,93
Kajszibarack	232,2	358,3	–	77,4	107,5	–
Őszibarack	165,9	144,4	166,8	69,2	74,9	68,79
Szilva	193,8	125,2	115,3	107,2	93,8	82,86
Csemegeszlő	486,3	174,7	160,5	108,1	86,6	82,44
Görögdinnye	130,0	128,3	67,0	82,7	84,9	115,43
TV Paprika	171,9	114,8	143,1	119,1	81,4	77,83
Paradicsom	109,7	99,7	130,9	147,8	171,6	77,15
Vöröshagyma	69,4	69,8	78,3	114,7	134,6	141,71
Burgonya	68,1	56,0	68,3	119,1	114,8	130,42

Forrás: AKI PÁIR

Zöldség és gyümölcs árak a budapesti, a varsói, a bécsi és a hamburgi nagybani piacon (Ft/kg)

Megnevezés	Budapest		Bécs		Hamburg		Varsó	
	41. hét		40. hét		41. hét		41. hét	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Vörös káposzta	95	110	81	108	40	75	50	63
Fejes káposzta	50	65	54	108	37	67	28	38
Sárgarépa	73	100	162	216	67	94	32	50
Zeller	160	200	216	270	134	160	63	82
Alma	60	120	135	297	147	160	63	105
Körte	250	310	135	270	160	174	126	158
Burgonya	40	130	41	81	59	64	33	42

Forrás: AKI PÁIR, AMI, varsói nagybani piac, www.magwien.gv.at

Néhány élelmiszer ÁFA nélküli fogyasztói ára az Egyesült Királyságban és Magyarországon

Megnevezés	Mértékegység	2009. 40. hét		
		TESCO (Budapest)	TESCO (Egyesült Királyság)	ASDA (Egyesült Királyság)
Csirke egészben	Ft/kg	611	843	
Tojás	Ft/10 darab	261	542	583
Fehér kenyér	Ft/kg	208	262	310
Vaj	Ft/kg	1 663	1 377	1 400
Alma, Jonagold	Ft/kg	239	166	
Banán	Ft/kg	239	245	160
Sárgarépa	Ft/kg	119	260	227
Paradicsom	Ft/kg	199	519	519
Burgonya	Ft/kg	79	115	58

Forrás: AKI PÁIR, Tesco

Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára (Ft/kg) 2009. 43. héten

Megnevezés		Fogyasztói piacok						Kereskedelmi láncok (árfelmérés időpontja: október 20.)		
		Bp. Fővám téri csarnok	Bp. Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Auchan-Budaörs	Tesco-Budaörs	Cora-Törökbálint
Élő	ponty	1050	980	950	1050	1000	940	1029	1029	779**
Friss	pontyszelet	1600	1580	1700	1695	1600	1645	1899	890**	1349**
	bőrös afrikai harcsa filé	-	2200	-	-	-	2040	1509	1789	1799*
	busa törzs	750	980	600	990	-	780	859	590**	699
	busa szelet	750	980	900	990	-	895	979	490**	7999
	lazac filé	3400	3800	-	-	-	3120	4166	1900**	4199

* nyüzött ; ** akciós ár.

Forrás: AKI

Mezőgazdasági ráfordítások árindexei és az agráröllő

(Az előző év azonos időszakában = 100%)

Megnevezés	2007	2008	2009
	I. félévben		
Vetőmag	106,1	124,6	94,1
Energia	103,7	119,2	92,7
Műtrágya	111,0	151,4	119,4
Növényvédő szerek	102,4	104,8	105,0
Állatgyógyászat	109,7	104,8	107,9
Takarmány	121,3	147,7	76,2
Agráröllő (termelői árindex/ráfordítások árindexe)	98,4	103,8	80,1

Forrás: KSH

A mezőgazdasági termelőiár-index és a mezőgazdasági ráfordítások árindexének hányadosa az **agráröllő** mutató, amelynek értéke **2009. első félévében 80,1%** volt – azaz 2008 első félévéhez mérten a mezőgazdasági ráfordítási árak minimális mérséklődésével szemben **a termelői árak jóval nagyobb mértékben csökkentek**. Az agrártermékek termelőiár-szintje 2009 júniusában 13,0%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a növényi termékek árszínvonala 17,5, az élő állatok és állati termékeké 3,9%-kal esett vissza. 2009. január–júniusban az agrártermékek termelőiár-szintje 24,3%-kal mérséklődött, ami a növényi termékek árszínvonalának 33,2%-os,

valamint az élő állatok és állati termékek árának 3,8%-os csökkenéséből adódott. Ugyanebben az időszakban a mezőgazdasági termelés ráfordítási árszintje 5,5%-kal volt alacsonyabb.

Kiskereskedelem

Júliusban folytatódott a kiskereskedelmi eladások csökkenése. A kiskereskedelmi forgalom volumene 2009 első hét hónapjában 3,7, júliusban 6,6%-kal maradt el az előző év azonos időszakától. Az adatok szerint 2009 júliusában a kiskereskedelmi eladások volumene 2,3%-kal mérséklődött az előző havihoz képest.

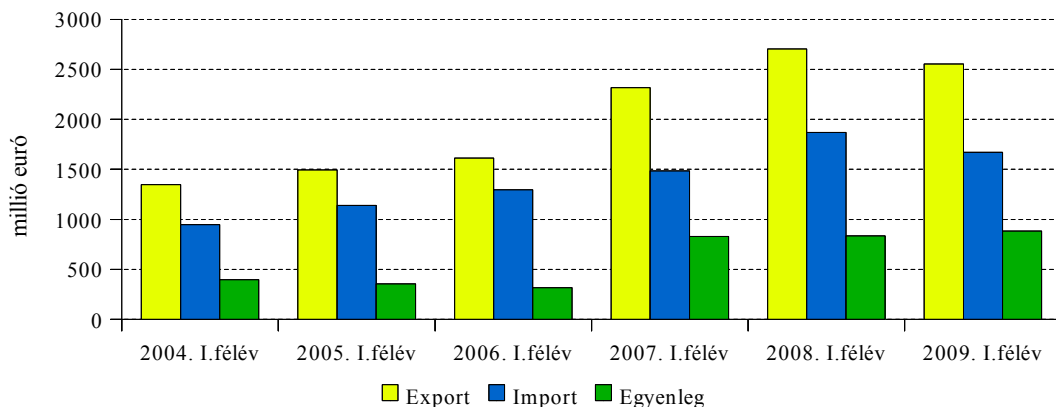
Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek változatlan áron számított forgalma 2009 első hét hónapjában 2,9, júliusban **4,7%-kal esett vissza** az előző év azonos időszakához képest. A júliusi eladások 0,7%-kal mérséklődtek az előző havihoz viszonyítva. 2009 júliusában az eladások jelentős részét (91%-át) lebonyolító vegyes termékkörű üzletek (hiper- és szupermarketek, vegyesboltok) értékesítésének volumene 5,2%-kal csökkent a 2008. júliusához mérten.

Az Eurostat gyorsbecslése szerint 2009. júliusban **folytatódott a kiskereskedelmi forgalom volumenének csökkenése**; ennek mértéke **az Európai Unió 27 tagállamában** átlagosan 0,9, az eurózóna országaiban 1,8% volt az előző év azonos hónapjaihoz képest. Az elérhető adatok szerint növekedést 6, csökkenést 12 tagállamban mértek. A leginkább Belgiumban emelkedett a kiskereskedelmi forgalom volumene; a balti államokban jelentős visszaesést regisztráltak.

Külkereskedelem

Ágazati külkereskedelmünket vizsgálva, feldolgozottság szerinti bontásban a mezőgazdasági termékek egyenlege folyamatos emelkedés után 2008-ra, kiugró mértékű 1,5 milliárd euróra növekedett. **A teljes élelmiszeripari egyenleg az 1996-os 1 milliárd euró feletti értékről viszont 413 millió euróra zsugorodott, de még így is bőven pozitív volt.** Tovább bontva az élelmiszeripari külkereskedelmet, az elsődleges feldolgozású termékek mérlege romló tendenciával (-12%) de 388 millió euróval még szintén pozitív volt 2008-ban. A másodlagos feldolgozású termékek – 1996-ban még 645 millió eurós – szaldója viszont folyamatosan csökkent, az uniós csatlakozás előtti évben már nem érte el a 390 millió eurót, a belépésünket követően pedig mélyrepülésbe kezdett. **A másodlagos feldolgozású termékek külkereskedelmi többlete így mára gyakorlatilag elolvadt, 2006-ban és 2007-ben már negatív tartományba is került, de 2008-ban is csupán 25 millió eurós pozitív szaldót tudott elérni.**

Az agrár-külkereskedelem alakulása 2004-2009 között

Forrás: KSH adatbázis alapján AKI

Magyarország 2009 első félévi élelmiszer-gazdasági kivitelének értéke 2554 millió euró, a behozatal értéke 1670 millió euró volt. A kivitel 5,6%-kal, a behozatal 10,7%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. Az agrár-külkereskedelmünkben származó aktívum 2008 első félévéhez képest 6%-kal magasabb, 884 millió euró volt.

Az Európai Unió tagországaiba irányuló kivitelünk euróban számított értéke megközelítette az egy évvel korábbit, míg az innen érkező import 11%-kal csökkent. Így ebben a **viszonylatban 2008 első félévéhez képest 40%-kal nagyobb, 618 millió eurós aktívum keletkezett.**

Az EU régi tagországaiba irányuló agrártermékek kivitele jelentősen, 11%-kal nőtt, ellenben a 2004 óta csatlakozott új tagországok piacaira irányuló agrárexportunk 15%-kal elmaradt az egy évvel ezelőtti értéktől. A régi és az új EU tagállamokban feladott áruk értéke hasonlóképp, 11-12%-kal csökkent. Mindezek eredményeként, a régi tagországokkal folytatott külkereskedelmünk aktívuma az egy évvel korábbi 3 millió eurós passzívumból 267 millió eurós aktívumba fordult, az új tagországok viszonylatában a tavalyi 443 millió euróról, 351 millió euróra csökkent a többlet.

Az EU-n kívüli, harmadik országokba irányuló export értéke 404 millió euró (-26%), míg az ezen országokban feladott import értéke 138 millió euró (-4%) volt. Az egyenleg 266 millió eurós értéke 33%-kal maradt el az egy évvel korábbtól.

2009 első félévében Romániába, Németországba és Olaszországba kerültek legnagyobb értékben, Magyarországon feladott agrártermékek. A román, német és olasz piacra irányuló magyar termékexport a teljes magyar agrárkivitel 42%-át adta.

A legnagyobb exportpiacunk Románia volt, ahová 380 millió euró értékben szállítottunk. Az export értéke a bázis időszakhoz viszonyítva 5%-kal csökkent, Románia részesedése a magyar agrárexportból 15% volt. Az export bevétel 16%-át a sertéshús-, 20%-át a kukoricakivitel biztosította. Kukoricából az egy évvel korábbi mennyiség több mint kétszeresét szállítottuk, ugyanakkor 25%-kal csökkent a búza kivitt mennyisége.

2009 első félévében Németország a második legfontosabb piacunk volt. A kivitel értéke (373 millió euró) a bázisidőszakhoz viszonyítva 20%-kal nőtt, és a teljes magyar agrárexport 15%-a került erre a piacra. A legnagyobb árbevételt a kukorica révén érték el, amelyből az egy évvel ezelőtti 182 ezer tonnával szemben 341 ezer tonnányit szállítottunk. A napraforgómag és a repcemag kivitel is fellendült, napraforgóból három és félszeresére, repceből két és félszeresére nőtt a mennyiség.

Az Olaszországba szállított áruk értéke 311 millió euró volt, 24%-kal több, mint egy évvel korábban. A növekedést elsősorban a kukorica export eredményezte, melynek 2009-es árbevétele 53 millió euróval meghaladta az egy évvel korábbit.

Az exporthoz hasonlóan, az import meghatározó része – 47%-a – is három országból érkezett. Az importot tekintve Németország volt a legjelentősebb szállítónk 22%-os részesedésével. Az itt feladott agrártermékek értéke 369 millió eurót tett ki. A második, harmadik helyre Lengyelország illetve Hollandia került egyenként 12,5%-os részesedéssel.

A műtrágya értékesítés alakulása 2009. I. félévében

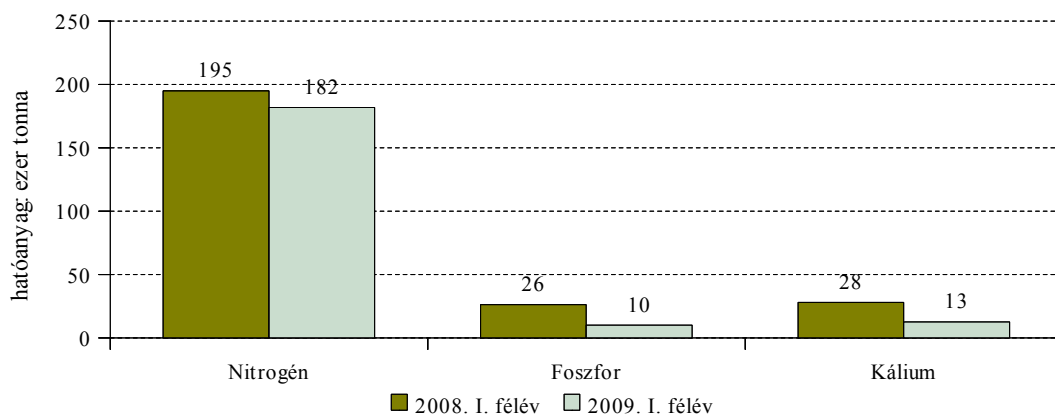
A műtrágya árak emelkedése 2009 második negyedévében megállt, sőt néhány százalékos csökkenés is történt 2009 első negyedévéhez képest, amely elsősorban a fő volumenhordozó, a nitrogén hatóanyag tartalmú műtrágyák körében észlelhető csökkenésnek köszönhető, de a kálium hatóanyag tartalmú műtrágyák átlagára is elmaradt az előző negyedévi szinttől. A főleg foszfort tartalmazó műtrágyák ára valamelyest emelkedett (3-4%-kal), de ebben az időszakban a foszfor műtrágyák értékesítésének volumene csekély.

Az előző év azonos időszakával összevetve, 2009 első negyedévében átlagosan 24,8%-kal nőttek az árak, az első félévben pedig 19,4%-os volt az áremelkedés. 2009 első félévében a nitrogén hatóanyag tartalmú egyszerű műtrágyák ára emelkedett a legkisebb mértékben, 12,5%-kal. A foszfor műtrágyák ára 33,6%-kal, a kálium műtrágyák ára 45,8%-kal, míg az összetett és kevert műtrágyák ára 26,9%-kal nőtt.

2009. első félévében a mezőgazdasági termelők által vásárolt összes műtrágya volumene természetes súlyban 12%-kal, hatóanyagsúlyban 18%-kal kevesebb volt, mint 2008. év azonos időszakában. A tavaszi időszakban legfontosabb, nitrogén hatóanyag tartalmú egyszerű műtrágya mennyisége alig maradt el a 2008. évi mennyiségtől, de a foszfor tartalmú egyszerű műtrágya vásárlása ötödére, a káliumé az előző évi 30%-ára esett. A komplex műtrágya értékesített mennyisége is csak 45%-a az egy évvel korábbinak. A hatóanyag tartalmat vizsgálva, azt láthatjuk, hogy a termelők által megvásárolt összes műtrágya nitrogén hatóanyaga 7%-kal, foszfor tartalma 62%-kal, kálium tartalma 55%-kal kevesebb, mint 2008 első félévében volt.

A mezőgazdasági termelők által vásárolt műtrágya értéke a vizsgált időszakban 9%-kal volt több mint a bázis időszakban. A nitrogén hatóanyag tartalmú egyszerű műtrágya értéke nőtt 12%-kal, a foszfor, kálium és az összetett műtrágya beszerzésére fordított összeg azonban az áremelkedés ellenére lényegesen kevesebb volt, mint 2008 első félévében.

A mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya

Forrás: AKI

II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap agrárgazdasági aktuális híreit közöljük egy-egy bekezdés erejéig.

• **Nincs elég vevő a gabonára**

Becslések szerint négymillió tonna gabonára nincs vevő, vagyis a mostani nyomott árakon számolva 100-110 milliárd forint hiányzik a mezőgazdasági termelőknek. Nagyjából hasonló értékű kukorica eladásával is gond lesz az elkövetkező hónapokban, nem beszélve az alma, szőlő átvételekor várható bajokról. Csalódottak a gazdák a napraforgó árak miatt is. A korábbi években az olajos magokért jól fizettek a felvásárlók, idén azonban a tavalyinak csak a felét adnák a napraforgóért mely szerint már csak 46-47 ezer forintot fizet tonnánként az olajipar. Ez nemhogy a felvett hiteleket, de még a költségeket sem fedezi. Az árak esése a kőolaj árak változásával esik egybe: egy évvel ezelőtt a kőolaj hordónkénti ára is a mainak duplája volt. Ez hozta magával a konkurens biodízel alapanyagok árának nagymértékű csökkenését. Emellett a termelők értékesítési kényszere is lenyomja az árakat. A nemzetközi piacokon is nyomottak az árak. A gabonapiac legnagyobb gondja a likviditás hiánya. A bankok ugyanis a gazdasági válság miatt óvatosabbá váltak. A termelők képviselői szerint nem hitelekre van szükségük, inkább azt szeretnék, ha vevőik, a malmok, a takarmánykeverők és az állattenyésztők jutnának kedvezményes forráshoz. Sokan kívárnak, azonban a hiteleket időre vissza kell fizetni, ha nem teszik, nem kapnak újabbat a jövő évi vetőmag megvételére. Előrejelzések szerint az olajos magvak árának némi emelkedése legkorábban jövő év első felében várható. A MOSZ egyebek mellett javasolja, hogy az állami Concordia Közraktár Zrt. és a TIG Kht. félmillió tonna gabonát vásároljon. Továbbá a magyar kormány Brüsszelben kezdeményezze, hogy kezdődjön korábban az intervenció, és azt újra terjesszék ki a kukoricára is.

• **Több pénz környezetvédelmi fejlesztésekre**

Közel 1000 milliárd forint környezetvédelmi támogatást nyerhetünk el, ha megfelelünk a Környezet és Energia Operatív Program második fordulójának bírálati követelményeinek. A támogatási beruházások javítják majd az ország környezeti állapotát, és nem utolsósorban munkahelyeket is teremtenek. Pályázni lehet szennyvízkezelés, vízminőség javítás, ármentesítés, természetvédelem, árvízvédelem, fenntartható fogyasztás és környezetvédelem témában. A pályázókat a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága közreműködő szervezetként koordinálja, segíti szakmai tudásával, tapasztalatával. Szeptember 3-án ebből a célból szervezte meg azt a szakmai konferenciát, amelyen az előadások mellett a pályázatok összeállításával és benyújtásával kapcsolatban is tájékoztatást kaphattak a résztvevők.

- **Változott az anyatehéntartási támogatást átruházó rendelet**

Ha valakinek ilyen jogosultsága van, és azt valaki másra szeretné átruházni, akkor az erre irányuló kérelmét az idei évben október 31-ig nyújthatja be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz. Tehát az a termelő, aki ezt megelőzően három éven belül részesült az országos tartalékból, jelenleg minden további nélkül átruházhatja jogosultságát a vele szerződött vevőre. Ez a rendelkezés átmeneti, hiszen 2010-től kezdve az engedmény érvényét veszti.

- **Tejpiac**

Az FVM sajtótájékoztatója szerint még az október folyamán kifizetik a tej top-up-ot a gazdáknak, valamint ahol lehetséges, ott megkezdik a SAPS előlegek folyósítását is. December 31-ig a teljes SAPS kifizetését ígérik. A többi támogatás kifizetésére 2010 januárjától kerül majd sor. Az agrártárca szerint jövőre be kívánják vezetni az állatjóléti támogatást, valamint az uniós források átcsoportosításával további pénzeket szeretnének az ágazatnak juttatni. A jelenlegi és a tervezett többlettámogatással együtt így jövőre literenként 22-23 forint támogatáshoz juthatnak a tejtermelők.

- **Támogatás öntözési technológiákra**

A víz- és energiatakarékos öntözési technológiákra is lehet igényelni vissza nem térítendő támogatást ősztől. A támogatás célja hozzájárulni a mezőgazdasági vízgazdálkodás területén a környezetkímélő, víz és energiatakarékos öntözési, a talaj védelmét, vízmegtartó képességét javító meliorációs, és a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotát, a belvízvédelmet és vízkárelhárítást szolgáló mezőgazdasági üzemi és közösségi beruházások megvalósításához. A támogatási kérelmeket november 1. és 30. között lehet benyújtani a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz. Az MVH a honlapján teszi közzé a szükséges formanyomtatványokat.

- **A fiatal gazdálkodók 10 millió forintra pályázhatnak**

Támogatási kérelmet 2009. szeptember 15 és október 15 között nyújthatnak be az érdeklődők. Megjelent a 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről. A rendelet célja az, hogy előmozdítsa a fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságalapítását, a meglévő birtokok fejlesztését, javítsa a munkaerő struktúráját, és ezáltal a vidék népességmegtartó képességét, valamint a mezőgazdasági tevékenység fenntartását. Ez a pályázat egyszeri vissza nem térítendő támogatás, ami a vállalt gazdaság méretének függvényében 5-10 millió forintot jelent.

- **Műanyag palackba bort?**

Átalakítja-e vajon a minőségi bor csomagolását, hogy egyre több szőlőtermesztő vidéken üvegpalack helyett műanyag flakonba töltik a bort? Néhány éve éppen a bormegaexportőr Ausztrália kezdte PET palackban árulni a nemes nedűt. A műanyag flakon gyártása környezetkímélőbb, könnyebben és olcsóbban hasznosítható újra. Szakértők szerint 8-12 hónap alatt a bor oxidálódik, így csökken az élvezeti értéke. Rövid távon viszont nincs különbség a kétféleképpen palackozott bor zamata között.

- **Újabb lehetőség a kisvállalkozásoknak**

Hamarosan újraindul a technológiai fejlesztésekre benyújtható pályázat. A pályázatot magyarországi mikro- és kisvállalkozások nyújthatják be technológiai fejlesztésekre. A programban 2009-re és 2010-re együttvéve 17 milliárd 588 millió forintnyi támogatási összeg pályázható meg, amelyhez a forrásokat 85 százalékban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, 15 százalékban a magyar költségvetésből fedezik. Az elnyert összegekből a hazai mikro- és kisvállalkozások új beruházásokat eredményező technológiai fejlesztést hajthatnak végre belőlük, új, vagy három évnél nem régebbi használt eszközöket vehetnek belőle, valamint megvalósíthatják a vállalkozásuk informatikai fejlesztését hardver és szoftver eszközök beszerzése révén. A honlappal még nem rendelkező vállalkozások esetében a pályázat keretében kötelező tevékenységként jelenik meg a vállalkozás internetes megjelenését szolgáló honlap készítését. Az igényelt támogatás összege egy milliótól 20 millió forintig terjedhet.

- **A kertészet a válság ellenére is fejlődő ágazat**

A 16. Hortus Hungaricus Nemzetközi Kertészeti Szakkiállítás és Vásáron nemcsak dísznövény-, zöldség- és faiskolai termékeket mutattak be, hanem a kertészeti technikai háttérpar is jelen volt. Idén a rendezők különleges programokkal is várták a kiállítókat: az Első Magyar Kertépítő Versennyel, amelyre 23 kertépítő vállalkozás építette fel gyönyörű virágokból a standját, az V. Hortus Virágkötészeti Kupával, és a Virágkötészeti Maratonnal. A maratoni bemutaton Magyarország 6 piacvezető kereskedése által a legjobb hazai mesterek mutatták be a legújabb virágkötészeti és lakberendezési trendeket. A kertészetek, ill. a látogatók a kiállításon megismerkedhettek a jövő évi trendekkel, új technológiákkal. A kiállítók ezúttal különböző zöldség- és gyümölcsfajtákat is bevontak a díszítésbe. A kertészet a gazdasági válság ellenére is nagy munkaerőt foglalkoztató, és nagy hozzáadott értéket előállító fejlődő ágazatnak minősül. Ezt az a kormányzati döntés is mutatja, amely szerint idén az Új Magyarország Fejlesztési Program keretén belül újra lesz kertészet komplex fejlesztésére irányuló támogatás.

- **Szabadabbak a kis vágóhidak**

A kisebb, illetve helyi igényeket kiszolgáló vágóhidak minősítés nélkül hozhatják helyi forgalomba, illetve küldhetik Budapestre az ott előállított húst - az erről szóló földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszteri rendelet a legutóbbi Magyar Közlönyben jelent meg. A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 2003-ban hozott rendeletét módosította most a tárcavezető. A módosítás megengedi, hogy a kisebb vágóhidak a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központjától felmentést kapjanak a minősítési kötelezettség alól. Az ilyen vágóhidak hetente legfeljebb 25 szarvasmarhát vagy 50 sertést, illetve 80 juhot vágnak le. Feltétel még, hogy a vágóhidak 50 kilométeres körzetből vásárolják fel az állatokat, a húst pedig a vágóhidnak otthont adó, illetve az azzal szomszédos településeken, illetve budapesti boltokban értékesítik.

- **Nem emelik a kenyér árát a pékek**

Év végéig biztosan nem emelnek árat a pékek, erősítette meg a hírt Varga László, a Magyar Pékszövetség elnöke. A liszt ára sem emelkedett, sőt némi árcsökkenést is el tudtak érni a nagyobb sütődék. A drágulás abból a szempontból nem is lenne indokolt, hogy az idén az étkezési búza ára mélyponton van, és még így is alig fogy belőle. De nem csak lisztből áll a kenyér, mondta az elnök. Hozzátette, bár nagy szükség lenne rá, de munkabért sem tudnak emelni, minden tartalékot felemészt a gáz, a villany és az adalékanyagok emelkedő árának kompenzálása, és fejlesztésre sincs pénz. Évről évre egyre több sütőde zár be, Tolna megyében az elmúlt két év alatt negyven.

- **Versenyben a magyar termékekért**

Gazdasági érdekünk is a jó minőségű magyar termékek forgalmazása. A jó minőségű magyar termékek forgalmazása nemcsak a nemzettudat erősítésének része, de gazdasági érdekünk is, hiszen a hazai foglalkoztatás bővülésével, az adóbevétel emelkedésével a vásárlóerő is nő. Idén már a negyedik alkalommal rendezték meg a Coop Rallyt, mellyel a minőségi magyar élelmiszerekre kívánták felhívni a figyelmet. A 600 kilométeres túra résztvevői az alföldi élelmiszergyártókat, kereskedelmi központokat látogatták meg.

III. Szemelvények az AKI kiadványaiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, agrárgazdasági információk rövid, fontosabb megállapításait ismertetjük.

- Az **„Árutermelő állattartásunk és a 'kölsönös megfeleltetés' alkalmazása”** című tanulmány bemutatta az EU – kölsönös megfeleléshez kapcsolódó – szabályozási és támogatáspolitikai környezetét, a tagállamok kötelezettségeit. Végső következtetésként a szerzők kiemelték, hogy a kölsönös megfeleltetés előírásainak megsértése (nem teljesítése) ugyan csak támogatáscsökkentést (esetleg a támogatásokból való kizárást) vonhat maga után, de a kritikus helyzetű állattartó telepek, ha elmulasztják a szükséges fejlesztéseket, hatósági (például környezetvédelmi) ellenőrzés következtében számíthatnak a telep működésének korlátozására, felfüggesztésére, vagy megszüntetésére. A kockázat azoknál a gazdálkodóknál jelentkezik ennyire élesen, melyek gazdasági nehézségeik miatt nem képesek a viszonylag szerény önerő előteremtésére a jelentős támogatással megvalósítható fejlesztésekhez. Vannak olyan gazdaságok is, melyeknél a létesítmények annyira elavultak, hogy még magas támogatási hányad mellett sem ítélik gazdaságosnak a felújításukat, és úgy kalkulálnak: működtetik a telepet addig, amíg egy esetleges ellenőrzés miatt bezárásra kényszerülnek. (Agrárgazdasági tanulmányok, 2009. 5. szám, készült a Vidékfejlesztési Igazgatóság Vidékpolitikai Osztályán. Szerzők: Biró Szabolcs, Dorgai László (szerk.), Molnár András.)
- A **„Kockázatok és kockázatkezelés a mezőgazdaságban”** címmel megjelent tanulmányból megállapítható, hogy a mezőgazdasági vállalkozások pénzügyi teherbíró képessége gyenge, a mezőgazdasági termelők közös marketingtevékenységére kevés sikeres példa akad, a kockázatsökkentésre hivatott vertikális integráció esetenként maga is kockázati tényezővé lép elő. A határidős (és opciós) árupiaci fedezeti aktivitás rendkívül szerény, a biztosítási piac alacsony szinten stagnál és a kockázatmentes technológiai eljárások (pl. öntözés) terén is jelentős az elmaradás. A közösségi ajánlások és a kofinanszírozási lehetőségek alapján a tagállamoknak kell dönteniük saját irányvonalukról és intézkedéseikről. Magyarországon jelenleg a biztosítási rendszer továbbfejlesztése látszik a legsürgetőbb feladatnak. A biztosítási piacon gyenge a verseny és számos termelési kockázat nem fedezhető biztosítással. Az államnak bátorítania kell a privát biztosítási és derivatív piacok fejlesztését, főleg a jogszabályi keretek létrehozása, az információk rendelkezésre bocsátása, az új megoldások bevezetéséhez nyújtott támogatás útján. A jelenlegi helyzetben – pénzügyi válság, a kárenyhítési szabályok változása az Unióban (2010-től a katasztrófakárok kiegyenlítéséhez nyújtott támogatás teljes kifizetését üzleti biztosítások meglétéhez kötik) – azonban nélkülözhetetlennek látszik a biztosítási díjak támogatása is. (Agrárgazdasági Tanulmányok, 2009. 6. szám, készült a Gazdaságelemzési Igazgatóság Pénzügypolitikai Osztályán és az Agrárpolitikai Igazgatóság Agrárpolitikai Kutatások Osztályán. Szerkesztette: Kovács Gábor. Szerzők: Aliczki Katalin, Bartha Andrea, Fogarasi József, Garay Róbert, Kemény Gábor, Kovács Gábor, Kozak Anita, Kürthy Gyöngyi, Nyárs Levente, Potori Norbert, Varga Tibor, Vőneki Éva.)

- A „**Nemzedékváltás a mezőgazdaságban**” című információs kiadványban a helyzetfeltárás alapján készült becslés jelzi azon gazdálkodók arányát, akik korukból adódóan a következő 5-10 évben a gazdálkodás felhagyása mellett dönthetnek, és tulajdonukat, vezetői funkciójukat átadják a fiatal generációnak. A kutatás alapján megállapítható, hogy a 2000-2007 között a gazdálkodó tulajdonosok korösszetétele inkább romlott, mint javult. Az idősebb korosztály nagyobb arányú visszavonulásából gazdálkodási, hatékonysági feszültségek adódhatnak. A jogi szabályozás is megnehezíti a gazdaságok átadás-átvételét, az átvevőnek ugyanis, a vételáron túl, jelentős anyagi terhet kell vállalnia. A vizsgált egyéni gazdaságok háromnegyedében családon belül megoldódni látszik az utódlás kérdése, ennek megvalósulását azonban az átvétellel járó magas illetékfizetési kötelezettség fékezi. A vizsgált társas gazdaságoknál ezen a tényezőn túl már az utódok jelenléte is hiányzik, így azokban a kisebb egységekre bomlás, illetve a tulajdonosi és az irányítási funkciók szétválása valószínűsíthető. Az uniós tagországokban ugyancsak megfigyelhető a gazdálkodók „előregedése”. Ezzel kapcsolatban néhány ország korstruktúráját javító programjainak eredményei, tapasztalatai segíthetnek a hazai problémák mérséklésében, a legjobb megoldás alkalmazásában. (Agrárgazdasági Információk, 2009. 2. szám, készült a Vidékfejlesztési Igazgatóság Vidékpolitikai Osztályán. Szerző: Székely Erika)

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete csak táblázatokból álló, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt 3 év összehasonlításában mélyülhet el az olvasó. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban

Év	A mezőgazdaság részaránya			A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek részaránya	
	A GDP-termelésben	A beruházásban	A foglalkoztatottságban ^{a)} , %	A fogyasztásban ^{b)}	Az exportban ^{c)}
	folyó áron, %			folyó áron, %	
2006	3,6	4,2	4,9	25,8	5,5
2007	3,6	3,7	4,7	25,0	6,3
2008	4,0	5,0	4,6	25,0	7,0

a) A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

b) A háztartások hazai fogyasztási kiadásaiból.

c) SITC (ENSZ Nomenklatura) szerint nem tartalmazza a nyersanyagokon belül az olajos mag és olajtartalmú, állati olaj és zsír, növényi olaj és zsír, feldolgozott állati és növényi melléktermékeket.

Forrás: 2006, 2007 KSH, 2008 AKI szakértői becslés, évközi adatok alapján.

Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint

Megnevezés	2007		2008*		2009*	
	április - június					
	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%	ezer fő	előző év = 100%
Mezőgazdaság	184,9	97,5	171,8	92,9	175,3	102,0
Ipar	1 290,8	101,7	1 247,0	96,6	1 185,5	95,1
Élelmiszeripar	136,7	98,5	123,0	90,0	129,5	105,3
Nemzetgazdaság	3 942,5	100,2	3 868,5	98,1	3 797,1	98,2

* Új TEÁOR besorolással számolva

Forrás: KSH Intézményi munkaügyi-statisztikai adatgyűjtés

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások éves források szerinti teljesülése

millió Ft

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
2006			
Nemzeti támogatások	-	147 890	147 890
EU társfinanszírozású támogatások	29 915	99 088	129 003
Közvetlen EU kifizetések	153 217	-	153 217
Összesen	183 132	246 978	430 110
2007			
Nemzeti támogatások	-	151 698	151 698
EU társfinanszírozású támogatások	37 248	78 767	116 015
Közvetlen EU kifizetések	167 966	-	167 966
Összesen	205 214	230 465	435 679
2008			
Nemzeti támogatások	-	113 037	113 037
EU társfinanszírozású támogatások	73 851	22 827	96 678
Közvetlen EU kifizetések	187 395	-	187 395
Összesen	261 246	135 864	397 110
2009. január 1-jén kalkulált, várható adatok			
Nemzeti támogatások	-	92 081	92 081
EU társfinanszírozású támogatások	110 165	42 405	152 569
Közvetlen EU kifizetések	228 106	-	228 106
Összesen	338 271	134 486	472 757

Forrás: FVM adatok alapján saját szerkesztés

**Agrár- és vidékfejlesztési támogatások források szerinti összetétele
(adott év I-VIII. hó)**

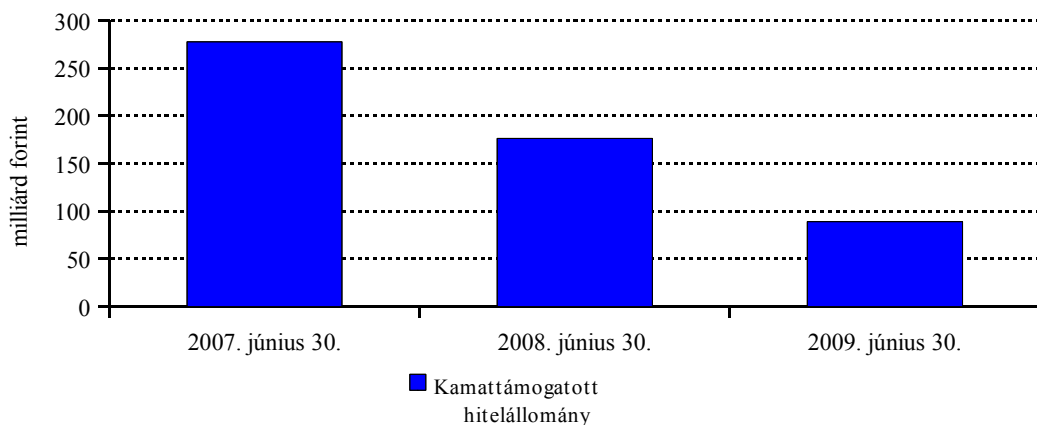
millió forint

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
2007 I-VIII. hó*			
Nemzeti támogatások	-	103 337	103 337
EU társfinanszírozású támogatások	31 851	18 485	50 336
Közvetlen EU kifizetések	54 323	-	54 323
Összesen	86 174	121 822	207 996
2008 I-VIII. hó*			
Nemzeti támogatások	-	89 632	89 632
EU társfinanszírozású támogatások	27 650	10 364	38 014
Közvetlen EU kifizetések	68 523	-	68 523
Összesen	96 173	99 996	196 169
2009 I-VIII. hó			
Nemzeti támogatások	-	90 846	90 846
EU társfinanszírozású támogatások	91 584	33 976	125 560
Közvetlen EU kifizetések	139 698	-	139 698
Összesen	231 282	124 822	356 104

*AVOP nélkül

Forrás: FVM adatok alapján saját szerkesztés

Az agráriumhoz kapcsolódó kamattámogatott hitelállomány alakulása

Forrás: FVM

Földterület művelési ágak és növényfajok szerint

ezer ha

Megnevezés	2006	2007	2008	2009
Szántó	4 510	4 506	4 503	4 502
ebből: búza*	1 091	1 115	1 125	1 156
őszi árpa*	175	186	201	198
tavaszi árpa*	126	141	133	127
kukorica*	1 223	1 261	1 208	1 200
cukorrépa*	51	40	13	14
napraforgó*	531	526	557	559
Gyümölcsös	103	102	99	99
Szőlő	94	86	83	83
Mezőgazdasági terület	5 817	5 807	5 790	5 783
Erdő	1 776	1 822	1 884	1 896
Termőterület	7 689	7 721	7 768	7 775

* vetésterület.

Forrás: KSH

Növénytermelés hozamai

Megnevezés	Betakarított mennyiség			Termésátlag		
	ezer tonna			tonna/ha		
	2007	2008	2009*	2007	2008	2009*
Gabonafélék	9 653	16 900	..	3,5	5,8	..
ebből: búza	3 987	5 654	4 325	3,6	5,0	3,8
árpa	1 018	1 478	1 027	3,2	4,5	3,2
Szántóföldi növények						
Burgonya	563	646	513	19,0	25,7	24,8
Cukorrépa	1 693	532	302	41,0	59,2	51,1
Szója	53	74	70	1,6	2,7	2,3
Napraforgó	1 060	1 492	1 253	2,1	2,7	2,4
Kukorica	4 027	8 963	4 029	3,7	7,5	6,4
Silókukorica és csalamádé	2 562	2 681	1 878	18,2	30,4	24,6
Zöldségfélék						
ebből: csemegekukorica	535	443	419	14,7	17,5	16,1
zöldborsó	93	108	87	4,8	6,0	4,9
zöldbab	23	32	8	6,8	8,2	6,5
paradicsom	228	121	75	45,5	49,2	38,3
zöldpaprika	191	26	36	11,5	13,6	20,3
görögdinnye	164	268	218	20,4	32,4	32,1
vöröshagyma	69	72	54	23,6	27,1	23,8
Gyümölcs						
ebből: kajsziбарack	32	..	31	5,2	..	8,0
ősziбарack	41	58	73	5,1	9,7	12,6
meggy	43	..	94	3,2	..	7,7
alma	171	539	390	3,9	15,4	17,1
körte	12	27	27	3,8	13,6	11,9
Leszüretelt szőlő	540	691	585	7,2	8,7	8,2

* Forrás: AKI adatgyűjtés

Forrás: KSH

A műtrágyaellátás alakulása

Megnevezés	2006	2007	2008
Műtrágyaellátás hatóanyagban, ezer tonna	456	507	431
Ebből:			
nitrogén	289	320	294
foszfor	75	87	63
kálium	92	100	74
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	78	87	75
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	95	106	90

Forrás: AKI

Az öntözés helyzetének alakulása az adott év októberéig

Megnevezés	Vízjogilag engedélyezett öntözhető terület, ha			Megöntözött alapterület, ha			Kiöntözött vízmennyiség, ezer m ³		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Szántó	163 029	165 424	142 108	72 837	59 278	76 323	113 379	76 443	114 939
Gyümölcsösök	12 339	12 341	11 354	5 155	7 585	4 665	5 800	5 523	4 434
Szőlő	191	385	361	25	16	10	217	213	9
Gyep	2 733	5 020	5 898	937	320	1 651	439	212	677
Halastó	-	11 442	8 947	-	9 245	8 562	-	64 073	62 615
Egyéb (erdő, fásítás stb.)	25 691	11 678	9 939	7 881	1 161	508	67 613	891	524
Összesen	203 982	206 291	178 607	86 836	77 606	91 719	188 085	147 727	183 198

Forrás: AKI

Magyarország állatállománya, ezer darab

Megnevezés	2006. december 1.	2007. december 1.	2008. december 1.	2009. június 1-én
Szarvasmarha	702	705	701	703
Ebből: tehén	322	322	324	320
Sertés	3 987	3 871	3 383	3 181
Ebből: anyakoca	290	259	230	225
Juh	1 298	1 232	1 236	1 292
Ebből: anyajuh	1 030	977	964	984
Ló	60	60	58	60
Tyúkfélék	30 303	29 866	31 165	38 547
Ebből: tojó	14 815	12 644	13 344	11 994
Liba	2 178	1 817	2 120	3 007
Kacsa	2 579	2 230	2 904	4 164
Pulyka	4 087	4 368	3 527	3 572

Megjegyzés: 2009-től állatszámolás évente csak kétszer, június és december 1-jén történik.

Forrás: KSH

Lehalászás

Megnevezés	Üzemelt tóterület hektár	Lehalászás összesen	Ebből: étkezési hal	Intenzív termelésnél lehalászott étkezési hal
				tonna
2006. évi haltermelés	23 878	20 762	12 898	1 789
2007. évi haltermelés	24 302	21 384	13 872	1 987
2008. évi haltermelés	23 414	19 551	13 522	1 751

Forrás: AKI

Becsült vadállomány, ezer db

Megnevezés	2007. év	2008. év	2009. év
Gímszarvas	76,9	85,0	87,1
Dámszarvas	23,9	25,9	26,7
Őz	312,0	340,4	349,5
Muflon	10,1	9,9	10,5
Vaddisznó	77,8	95,6	99,3
Mezei nyúl	472,1	522,9	523,6
Fácán	723,7	790,4	795,6

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

Vadállomány hasznosítás, teríték (ezer db)

Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év
Gímszarvas	32,0	34,0	36,2
Dámszarvas	8,4	9,3	9,7
Őz	80,6	79,5	86,1
Muflon	2,3	2,6	2,9
Vaddisznó	64,4	94,0	94,4
Mezei nyúl	89,3	95,7	104,0
Fácán	361,6	432,8	421,0
Pénzügyi adatok (milliárd Ft)			
Bevétel	14,31	16,04	16,60
Összes kiadás	14,29	15,24	16,16
Ebből: mezőgazdasági vadkár	1,41	1,64	1,56
erdei vadkár	0,20	0,20	0,13
Eredmény	0,02	0,80	0,44

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

Erdőterület, erdősültség

Megnevezés	2006	2007	2008
	évben, ezer hektár		
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9 303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen*	1 999	2 019	2 030
Ebből:			
Faállománnyal borított terület	1 870	1 891	1 903
Erdőgazdálkodás alá vont területből:			
Állami tulajdonú erdők	1 054	1 054	1 058
Közösségi tulajdonú erdők	18	19	19
Egyéni gazdálkodók	246
Társult gazdálkodók	340	818	826
Működésképtelen gazdálkodói kör	212
Erdősültség, %	20,1	20,3	20,5

* Megjegyzés: Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak vadlegelők stb. területét is.
 Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

**A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati
 társas vállalkozások jövedelem alakulása***

Megnevezés	2006	2007	2008
Adózás előtti eredmény, millió Ft	74 521,3	68 328,1	85 317,6
Adózás előtti eredmény ezer Ft/ha	22,9	16,6	25,8

* Adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján.
 Forrás: APEH

Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme

millió €

Megnevezés	2006	2007	2008	2009 I. félév
Export	3 675	4 863	5 782	2 554
Import	2 680	3 188	3 860	1 670
Egyenleg	995	1 675	1 922	884

Forrás: AKI-KSH

Az élelmiszeripar fontosabb adatai

Megnevezés	M.e.	2006	2007	2008
Kibocsátás	millió Ft	2 072 030	2 151 987	2 337 894
Bruttó hozzáadott érték	millió Ft	576 343	603 472	617 248
Árbevétel	millió Ft	2 316 131	2 418 131	2 608 174
Foglalkoztatottak	fő	100 728	97 034	94 853

Forrás: APEH gyorsjelentés

Főbb élelmiszeripari szakágazatok árbevétele és eredménye

millió Ft

Szakágazatok	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Húsfeldolgozás, tartósítás	203 459	223 392	255 906	-151	1 006	-5 607
Baromfihús feldolgozása, tartó	203 707	219 475	229 835	-4 123	4 059	-12 992
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	117 628	122 766	125 110	-679	3 945	-6 560
Gyümölcs, zöldség feldolgozás	208 493	223 188	209 648	4 404	1 340	1 843
Tejtermék gyártása	217 038	223 716	224 970	12 162	815	-3 496
Malomipari termék gyártása	75 644	95 594	106 836	1 049	2 573	3 027
Haszonállat-eledel gyártása	113 688	117 263	151 956	-8 390	394	1 229
Hobbiállat-eledel gyártása	46 808	51 010	62 425	3 583	3 529	775
Tésztafélék gyártása	24 903	28 316	32 618	802	1 514	1 942
Sörgyártás	94 483	102 240	99 252	4 435	458	-1 019
Üdítőital gyártása	134 735	156 005	165 135	-1 679	-715	-4 880
Dohányipar	145 245	157 055	167 800	4 265	-2 839	-2 989
Összes szakágazat	2 316 131	2 418 131	2 608 174	45 955	20 849	-7 364

Forrás: APEH

Kiadja:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Statisztikai Osztálya

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Telefon: (06 1) 476-3060
(06 1) 217-1011
Fax: (06 1) 217-7037
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu